

putea oferi pe viitor posibilitatea ca hotărârile uneia dintre ele să poată fi atacate în fața celeilalte sau vor rămîne în continuare două Curți, cu competențe exclusive?

Referințe bibliografice

1. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT>, Tratatul privind Uniunea Europeană, versiune consolidată, art. 3.
2. Brice De Ruyver, Gert Merweulen, Tom Vander Beken, *Strategies of the EU and the US in Combating Transnational Organized Crime*, Maklu Publishers, 2002, p. 16, pp. 466.
3. Augustin Fuerea, *Dreptul Uniunii Europene*, Universul Juridic, 2016, p. 37-40, pp. 456.
4. Ilie Bădescu, Ioan Mihăilescu, *Geopolitică, Integrare, Globalizare*, Editura Mica Valahie, 2011, p. 51, pp. 402.
5. Mădălina Virginia Antonescu, *Instituțiile Uniunii Europene în perioada Post Nisa*, Editura Lumen, 2009, p. 17, pp. 732.
6. Dominique Rittleng, *Independence and Legitimacy in the Institutional System of the European Union*, Oxford University Press, 2016, 9. 108, pp. 235.
7. https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/ro_lisbon_treaty.pdf, Tratatul de la Lisabona, 2007, art. 6, al. 2.
8. http://www.echr.coe.int/documents/convention_ron.pdf, Convenția europeană a drepturilor omului, art. 59, al. 2.
9. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?doclang=RO&text=&pageIndex=0&part=1&mode=DOC&docid=80233&occ=first&dir=&cid=133764>, Avizul 1/09, al Curții de Justiție a Uniunii Europene, din 8 martie, 2011, punctul 65.

ELEMENTE DE DREPT COMPARAT ÎN MATERIA MEDIERII

Vasilica-Leontina TUDOR,
mediator, doctorandă

SUMMARY

This article presents the analysis of some issues of legal, constitutional and practical on mediation, and some elements of comparative law in the field of mediation, on the organization and approach to mediation in the light of the laws of various states.

Keywords: Constitution, the Constitutional Court, the Criminal Code, Criminal Procedure Code, violence, law, mediation

REZUMAT

Acest articol prezintă analiza unor probleme de natură juridică, constituțională și practică cu privire la mediere, precum și unele elemente de drept comparat în materia medierii, a modului de organizare și de abordare a medierii în lumina dispozițiilor legilor din diferite state ale lumii.

Cuvinte-cheie: constituție, Curte Constituțională, Cod penal, Cod de procedură penală, violență, lege, mediere

Introducere. Procedura medierii este instituția în cadrul căreia persoanele aflate într-un litigiu pot alege în mod liber să își rezolve în mod amiabil conflictul existent între ele, situație în care se află în prezența unui mediator, în condițiile legii [27, p. 2281]. O preocupare constantă a legiuitorului este rezolvarea într-un timp cât mai scurt a conflictelor dintre părți, dar și degrevarea instanțelor de judecată de numărul de dosare care îngreunează realizarea eficientă și calitativă, nu doar accelerată, a justiției, astfel că s-a găsit o rezolvare prin configurarea legii medierii în diferite state ale lumii. Acest aspect modern al stingerii conflictelor pe cale amiabilă constituie acea oxigenare a sistemului judiciar pentru obținerea echilibrului între volumul de muncă din justiție și nevoia de rezolvare a conflictului, a litigiului dintre părțile între care trebuie aplicată procedura medierii.

Numărul mare de dosare pe complet la fiecare termen de judecată, adăugat la numărul de dosare rămase nesoluționate din anii

anteriori, generează în mod constant și categoric o serie de factori negativi cu privire la celeritatea soluțiilor instanțelor de judecată. Volumul de muncă sporit la fiecare termen pentru magistrații-judecători, prin costuri cu materialele suplimentare în vederea citării părților la termenele din proces, prin accelerarea rezolvării dosarelor, face ca munca personalului din justiție să se încarce cu un număr de dosare care nu ține cont în termeni echitabili de dreptul la odihnă legal al organului judiciar în condițiile desfășurării contractului de muncă, uneori, pentru finalizarea completării registrelor sau analizei dosarelor, această muncă trebuind să se desfășoare și peste orele de program. De asemenea, din punctul de vedere al părților aflate în conflict, termenele și limitele acestora, desfășurarea unor întregi serii de proceduri juridice obligatorii, pe care trebuie să le realizeze conform cerințelor, precum și lungile așteptări, timpul limitat al dezbaterilor din timpul judecării cauzelor sînt factori care pot îndreptăți justițiabilul ca

să apeleze la mediere, în situația în care legea îi îngăduie folosirea medierii pentru reducerea termenelor de rezolvare a conflictului.

Astfel, autorul și-a propus în acest articolul prezentarea premiselor interne și internaționale cu privire la mediere, controverselor detectate la nivelul acceptării, aplicării sau refuzului medierii de către justițiar sau justițiabili, precum și reflectarea principiilor fundamentale care au stat la baza legii medierii. Aceste coordonate favorizează înțelegerea corectă a regulilor drepturilor omului, reflectate în dispozițiile legii medierii, precum și a faptului că aceasta a fost implementată cu succes în diferite coduri juridice ale multor țări.

Cercetările efectuate sînt dedicate în întregime realizării unei analize comparative a modului de funcționare a principiului separației puterilor în stat în viziunea legiuitorului, precum și importanței acordate drepturilor omului. Astfel, legea medierii, ca lege organică a statului, sintetizează, în ansamblul ei normativ, dispoziții care privesc îndeosebi modalități de alternativă de stingere a conflictelor, precum și modul de exercitare al acestora în cadrul diferitelor națiuni.

Metode aplicate și materiale utilizate. Cercetările efectuate sînt dedicate realizării unei analize comparative, justificate în primul rînd prin prisma drepturilor omului, a democrației și a elementelor care o compun. Un instrument de lucru deosebit de valoros în tratarea acestei probleme a fost oferit de documentele oficiale, îndeosebi de codurile juridice din diferite țări. Principalele metode aplicate în cercetare sînt: analiza, sinteza, comparația, investigația științifică etc. Drept materiale au servit deciziile ale Curții Constituționale a României referitoare la unele do-

sare care au cuprins și medierea, actele normative naționale și internaționale ce reglementează medierea. Pentru realizarea scopului propus, a fost selectat materialul doctrinar teoretic și normativ privind medierea prin prisma Codurilor penal și de procedură penală, analizînd aspecte legate de punerea în practică a medierii, precum și rapoartele Consiliului de Mediere.

Rezultate obținute și discuții.

Existența unui climat adecvat de conviețuire socială se bazează pe bune relații interumane, construite pe încredere și pe respect reciproc, precum și pe buna comunicare realizată la nivelele interuman, organizațional, instituțional și interinstituțional, statal și interstatal. Acestea au fost motivările care au stat la baza formulării articolelor din diferite acte normative, care au ca obiectiv stingerea disputelor prin intermediul aplicării mecanismului medierii.

Explicînd conținutul *infracțiunii* și noțiunea de *infractor*, George Antoniu afirma că „despre infracțiuni nu se poate vorbi decît atunci cînd ne referim la cele mai grave încălcări ale normelor penale, iar infractor nu devine decît persoana care a săvîrșit o faptă cu adevărat periculoasă pentru societate” [1, p. 20].

De asemenea, G. Antoniu arată că una dintre datoriile cetățenești este respectarea regulilor de conviețuire socială: „Fiecare cetățean trebuie permanent să se autocontroleze, să-și verifice conduita în relațiile cu ceilalți, să respecte o serie de prescripții sau reguli menite să asigure desfășurarea ordonată a activităților care au loc în societate, posibilitatea unor relații normale între toți membrii ei. Fiecare dintre noi are, de pildă, îndatorirea să respecte numeroase reguli de

comportament (...), libertatea fiecărei persoane trebuie să se concilieze cu libertatea tuturor. Aceasta înseamnă că fiecare individ trebuie să consimtă la o restrîngere a libertății sale, astfel încît comportarea sa liberă să nu stînjenească pe ceilalți membri ai societății, egal îndreptățiți să se comporte în mod liber” [1, p. 24-25].

În situația în care există infracțiuni în care tragerea la răspundere a făptuitorului are loc numai pe baza introducerii plîngerii prealabile de către partea vătămată, se poate aplica cu mult succes procedura medierii.

Potrivit părerii lui N. Volonciu [2, p. 66], „instituția plîngerii prealabile este întîlnită numai în legătură cu anumite infracțiuni, de regulă cu pericolozitate socială mai redusă, la care legiuitorul a înțeles să condiționeze întreaga represiune penală de atitudinea părții vătămate”. De asemenea, „stingerea acțiunii penale este de regulă în puterea titularului acțiunii care poate dispune de aceasta” [2, p. 107]. Totodată, „împăcarea părților are caracter independent în raport cu retragerea plîngerii prealabile. Prin împăcarea părților se stinge și acțiunea civilă” [2, p. 111].

Unii cercetători români susțin că „atunci cînd unei fapte prevăzute de legea penală îi lipsește o trăsătură esențială, ea pierde caracterul penal și nu poate constitui infracțiune; dimpotrivă, cînd faptei îi lipsește un element constitutiv al unei infracțiuni, acea faptă poate constitui, eventual, o altă infracțiune, păstrînd caracterul penal (de exemplu, în loc de tâlhărie, furt; în loc de ultraj, insultă; în loc de furt sau delapidare, abuz de încredere etc.) [3, p. 96].

Potrivit lui R. Garraud, infracțiunea penală poate da loc la două

feluri de responsabilitate: responsabilitatea *penală*, care este obligată să răspundă acuzațiilor sociale și, în acest caz, condamnatul să suporte o pedeapsă; responsabilitate *civilă*, care este obligația de a răspunde cu o reparație ce este necesară pentru a satisface cererea pentru compensarea prejudiciului cauzat și pentru a compensa persoana care a fost victimă [4, p. 273].

Analizând unele dintre aceste date, se poate deduce că societatea are nevoie nu doar de acțiunile juridice pentru stingerea anumitor conflicte cu un pericol social, astfel încât consfințirea medierii prin lege ca o alternativă facilitează rezolvarea multor conflicte, mai ales într-un timp modern în care infracțiunile au crescut, cum de altfel a crescut și varietatea infracțiunilor, apărând infracțiuni noi, legate de tehnologie, internet, moneda virtuală, de infracțiunile în cyberspațiu, de cyberlaundering [5, p. 94-105] etc. Toate acestea reprezintă provocări noi la adresa drepturilor cetățenilor și la ritmul și volumul de muncă din instituțiile juridice.

Directivile privind medierea au avut un impact considerabil asupra legislației cîtorva state-membre ale Uniunii Europene, iar amploarea impactului directivei variază în funcție de nivelul pre-existent al sistemelor de mediere naționale ale acestora.

În România, prin Legea nr. 192/2006, a fost introdus mecanismul medierii. „Legiuitorul român a optat doar pentru o anumită categorie de infracțiuni, și anume numai acelea pentru care părțile au un drept de dispoziție prin care pot influența declanșarea sau desfășurarea unui proces penal” [6].

Legea medierii, precum și o serie de articole din noile Coduri române care încurajau aplicarea me-

dierii atât înainte de înaintea plângerii prealabile, cât și în perioada cercetării penale, dar și pe perioada procedurii de judecată, au fost considerate neconstituționale, deși se încadrau cerințelor Directivelor europene, unele motivații fiind greu de înțeles cu atât mai mult cu cât art. 148 alin. (2) și alin. (4) din Constituția României cu privire la integrarea României în Uniunea Europeană face clar precizarea: „(2) ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare”; (4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2).

Totodată, în Dosarul nr. 1041D/2015 (conexat cu Dosarul nr. 1186D/2015) cu privire la sesizarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16 alin. 1) lit. g), teza finală din Codul de procedură penală, și ale art. 67 din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, prin Decizia nr. 397 din 15 iunie 2016 a Curții Constituționale [7], în motivarea dată în decizia Curții Constituționale se poate constata că există o confuzie la nivelul percepției Curții între instituția *impăcării*, care stinge acțiunea civilă, și instituția *medierii*, care nu stinge acțiunea civilă dacă nu se încheie un acord de mediere între părți, această interpretare fiind și în contradicție cu art. 148 alin. (2) și alin. (4) din Constituția României și cu recomandările europene în domeniu și care restringe drepturile și libertățile fun-

damentale ale cetățenilor, în loc să le protejeze.

Potrivit „Ghidului de mediere pentru magistrați”, „în fiecare an, în instanțele românești se soluționează aproximativ 2 milioane de cauze. Numărul mediu de dosare soluționate de un judecător în cursul anului 2008 este următorul: 632 cauze pe judecător la Judecătoria, 800 de cauze pe judecător la Tribunale și 595 cauze pe judecător la Curțile de Apel. Sînt instanțe unde s-au soluționat chiar și peste 1000 cauze pe judecător în anul 2008 (date preluate din „Raportul privind starea justiției pe anul 2008”, întocmit de Consiliul Superior al Magistraturii [8, 6].

Pentru sistemul judiciar, utilizarea medierii presupune reducerea de către stat a unor cheltuieli sau, poate, alocarea lor mai judicioasă pentru dosarele rămase pe rol. Pentru societate în ansamblu, medierea ar putea în timp duce la creșterea gradului de tolerare a comportamentelor neconvenabile și la un alt nivel de soluționare a litigiilor [6].

Într-un studiu realizat de unii cercetători [9, p. 280] în domeniul cunoașterii medierii la nivelul instanțelor juridice, s-a observat că „analiza relației de informare a procurorilor și opinia lor privind categoria de conflicte care ar trebui să fie rezolvate prin mediere evidențiază faptul că, pe măsură ce crește nivelul de informare a procurorilor, crește și numărul procurorilor care apreciază că medierea ar trebui utilizată în soluționarea conflictelor penale, indiferent de vîrsta persoanelor implicate”. De asemenea, aceiași autori au constatat, în urma studiului de cercetare pe care l-au realizat, că „vechimea în activitatea de judecător influențează nivelul de informare privind legislația națională în domeniul

medierii. Astfel, judecătorii care au o vechime mai mică de 20 de ani sînt mai bine informați” [9 p. 290] cu privire la Legea medierii.

D.-V. Diaconu semnalează faptul că ideea aplicării medierii în procesul penal nu este primită cu entuziasm de către organele judiciare: „Faptul că organele judiciare au reticență sau dau dovadă de pasivitate în aplicarea acestei legi, atît de necesare astăzi, (...) este evident” [10, p. 48].

Cu toate acestea, medierea se propulsează încet, dar sigur, în viața socială, pentru că este necesar ca fiecare să înțeleagă că prin utilizarea acestui instrument de alternativă de stingere a conflictelor pe cale amiabilă se cîștigă timp și bani în rezolvarea litigiului dintre părți prin reducerea timpului care poate fi pierdut prin îndeplinirea diferitelor cerințe pe care justiția, prin actele de procedură, le solicită. Utilizată în unele țări sub denumirea de *justiție transformativă* [11, p. 83-84], *justiție restaurativă* [12, p. 79-87] sau *justiție reparatorie* [13, p. 232; 14, p.10-15], medierea aduce un aport de echilibru în viața societății care începe să conștientizeze obligațiile și consecințele acțiunii fiecăruia raportate la drepturile celorlalți.

Un șir de autori [15, p. 8-9; 16, p. 17-30; 17, p. 144-153] au scris despre avantajele medierii, prezentînd aspectele care avantajează atît societatea, cît și personalul din sistemul juridic.

Centralizarea datelor statistice privind activitatea parchetelor în semestrul I din 2016 [18] primită la Consiliul de Mediere, situația acordurilor de mediere și a clasării cauzelor ca urmare a încheierii unor acorduri de mediere arată că unitățile de parchete au avut un număr mic de cauze care au fost clasate ca urmare a încheierii unor

acorduri de mediere între părți, astfel că, din totalul de 49 de acorduri de mediere, 31 de cauze au fost clasate ca urmare a încheierii acordurilor de mediere. La nivel de țară, procentul utilizării acordurilor de mediere este încă redus.

Situația prezentată de Consiliul de Mediere cu privire la numărul mediatorilor români autorizați în România între 2008-2016, arată faptul că există un număr considerabil de mediatori care, din păcate, nu sînt promovați și solicitați la

capacitatea disponibilă în vederea realizării medierii, care poate fi un real liant social, cu mediatorii implicați intens în viața societății la toate nivelele. Multe instanțe de judecată afișează tabloul mediatorilor neactualizat de ani de zile, fapt ce face ca mediatorii noi, care au intrat de o anumită perioadă de timp, să nu fie solicitați, iar în altele încă nu s-a afișat acest tablou al mediatorilor, cum, de altfel, nu s-a realizat nici aplicarea recomandării de utilizare a procedurii medierii.

Mediatori autorizați în perioada 2008–2016 [19]

Status	TOTAL AUTORIZATI	DIN CARE			
		Activi (au drept de exercitare)	Suspendati	Nu au drept de exercitare	Radiati
An	A	B	C	D	E
2008	612	484	46	70	12
2009	496	363	52	74	7
2010	1132	881	126	102	23
2011	1048	829	148	43	28
2012	1292	1041	202	17	32
2013	5205	4181	862	60	102
2014	1157	991	151	9	6
2015	129	105	22	2	0
Ian - iun 2016	98	93	5	0	0
TOTAL	11.109	8908	1614	377	210

Însuși Președintele României, prin înalta funcție pe care o exercită, are rol de mediator. Astfel, conform art. 80 alin. (2), teza a doua din Constituția României, rolul Președintelui este de a exercita funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate [20], scopul exercitării acesteia fiind acela de a veghea la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice.

Potrivit Consiliului de Mediere din România [21], la inițiativa Ministerului Justiției din România și a Ministerului Justiției din Republica Moldova, se desfășoară o serie de evenimente în scopul consolidării relațiilor dintre instituțiile din domeniul justiției din

cele două state, prin care se reiterează importanța promovării unor acțiuni comune, conjugate, de promovare a instituției medierii, ca mijloc modern de alternativă și complementar justiției statale, precum și identificarea celor mai bune măsuri legislative pentru impulsivarea recurgerii la procedura medierii.

De asemenea, în spiritul unei bune colaborări între Consiliul de Mediere din România și Consiliul de Mediere din Republica Moldova pentru implementarea eficientă a medierii, cele două instituții au parafat, la data de 23 septembrie 2016, încheierea unui protocol de colaborare interinstituțională, ca fundament al dezvoltării viitoare a

raporturilor dintre cele două instituții, Consiliul de Mediere din România și Consiliul de Mediere din Republica Moldova fiind hotărâte să-și unească forțele în vederea susținerii reciproce în promovarea medierii, medierea rămânând alternativa optimă la rezolvarea tuturor conflictelor. Astfel, mediatorii de pe cele două maluri ale Prutului au în mod oficial posibilitatea de a fi părți ale unui parteneriat bazat pe susținere reciprocă în promovarea intereselor profesionale, deschidere și implicare spre progres, cu convingerea comună în triumful unei societăți a dialogului și a rezolvării conflictelor printr-o metodă de alternativă, pe cale amiabilă [22].

În Republica Moldova, Legea organică nr. 137 din 03.07.2015 cu privire la mediere, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova și publicată în Monitorul Oficial nr. 224-233, art. 445, a intrat în vigoare la data de 21.08.2015. Aceasta cuprinde, în secțiunea a 2-a, precizări cu privire la medierea în cauzele penale și contravenționale, prin articolele 35-38, restul articolelor dezvoltând în mod pregnant caracterul benefic al medierii, cu toate cerințele și provocările puse în fața mediatorilor. De asemenea, Codul de procedură penală al RM conține articole care facilitează accesul la mediere al părților aflate în litigiu.

În Belgia, Legea din 21 februarie de modificare a Codului judiciar cu privire la mediere, publicată la 22.03.2005 [23], modifică Codul penal belgian prin faptul că introduce o serie de articole pentru promovarea medierii în domeniul penal, care cuprind o paletă largă de aplicații. Cheltuielile cu medierea judiciară sînt statornicite prin punctul 2 al acestei legi. La articolul 671 alin. 1 al aceluiași Cod, se introduc cuvintele „asisten-

ța judiciară acoperă în mod egal cheltuielile și onorariile mediatorului din cadrul unei proceduri de mediere judiciare sau voluntare, efectuate de un mediator acreditat de comitetul menționat la articolul 1727”.

Articolul r15-33-30 din Codul de procedură penală belgian face referire la existența persoanelor fizice, precum și la asociațiile raportate în mod regulat ca fiind autorizate ca mediator ai procurorului în condițiile prevăzute de lege și care pot fi desemnate de acesta pentru a efectua o misiune de mediere, în conformitate cu art. 5 din 41-1. În sistemul belgian, costurile care se plătesc mediatorului în procedura penală sînt realizate de Ministerul Public, deoarece serviciul de mediere a fost coroborat cu instituția juridică pentru creșterea eficienței acțiunilor lui. Astfel, r92 arată concret faptul că, printre altele, costurile justiției penale, corecționale și polițienești sînt plătite pentru: „d) mediatorii procurorului însărcinat cu o misiune de mediere în conformitate cu dispozițiile din secțiunea 5 41-1”.

La nivelul fiecărui stat s-a pus problema violenței în familie, care comportă o serie întregă de aspecte ale criminalității [24, p.104-105]. Infracțiunile de violența familială au constituit obiectul unei griji deosebite a legiuitorilor din foarte multe state în care drepturile persoanei sînt respectate. În România a fost elaborată Legea nr. 217 din 22/05/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, fiind ulterior modificată prin Ordonanța nr. 95/2003, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 13 din 08/01/2004, și prin Legea nr. 329/2009, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 761 din 09/11/2009, care cuprinde în capitolul V, art. 19-22, dispoziții

cu privire la medierea în cazurile de violență în familie.

În Republica Moldova, a fost emisă Legea nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, publicată la data de 18.03.2008 în Monitorul Oficial nr. 55-56, art. 178, data intrării în vigoare 18.09.2008, fiind modificată ulterior prin: LP nr. 196 din 28.07.2016, MO 306-313 din 16.09.2016 art. 661; LP nr. 167 din 09.07.2010, MO 155-158 din 03.09.2010 art. 551; LP nr. 109 din 04.06.2010, MO 131-134 din 30.07.2010 art. 443. Legea nu conține referiri la mediere.

În ceea ce privește violența în familie oglindită prin legea belgiană, potrivit precizărilor din Codul de procedură penală belgian, există o grijă deosebită pentru rezolvarea acestor infracțiuni, astfel că se prevede aplicarea medierii penale în art. 41-1: în cazul în care se pare că există o măsură ce este de natură să repare prejudiciul cauzat victimei și care pune capăt stresului ce rezultă din infracțiune sau care ajută la reabilitarea infractorului, procurorul poate, înainte de a lua decizia privind acțiunea publică, în mod direct sau prin intermediul unui ofițer de poliție judiciară, un delegat sau mediatorul procurorului, să inițieze o rechemare a autorului faptelor la realizarea obligațiilor în temeiul legii. De asemenea, poate să orienteze autorul faptelor către o structură sanitară, socială sau profesională; această măsură poate consta în îndeplinirea de către făptuitor, pe cheltuiala sa, a unui stagiului sau a unei formări într-un serviciu sau organism sanitar, social sau profesional, inclusiv a unui curs de cetățenie, a unui stagiului de responsabilitate părintească, un stagiului de responsabilizare de prevenire și de luptă împotriva violențelor în

cadrul cuplurilor și a celor legate de discriminarea de sex, sau un stagiu de sensibilizare cu privire la pericolele utilizării stupefianțelor. În cazul infracțiunilor comise cu ocazia conducerii unui vehicul terestru cu motor, această măsură poate consta în efectuarea de către făptuitor a unui curs de sensibilizare privind siguranța rutieră, pe cheltuiiala sa.

De asemenea, procurorul sau mediatorul procurorului poate cere făptuitorului să procedeze, la cererea sau cu consimțământul victimei, la o misiune de mediere între autorul faptelor și victimă. În cazul reușitei cu succes a medierii, procurorul sau mediatorul procurorului întocmește procesul-verbal, care este semnat de el însuși și de părți, un exemplar al căruia este dat acestora; în cazul în care făptuitorul a fost de acord să plătească pagubele și daunele morale victimei, aceasta poate, în acest raport, să solicite recuperarea urmînd procedura ordinului de plată, conform regulilor prevăzute de Codul de procedură civilă belgian. Aceleași cerințe sînt impuse autorului violențelor atunci cînd violența a fost comisă de către soțul sau fostul soț al victimei, partenerul său în cadrul unui pact de solidaritate civilă (concubinul) sau fostul partener, dacă acesta nu a procedat la misiunea de mediere pe care victima a cerut-o în mod expres.

Potrivit precizărilor din Codul de procedură penală belgian, atunci cînd, după efectuarea unei misiuni de mediere între autor și victimă, noi violențe sînt executate de același făptuitor, nu mai poate fi făcută o nouă misiune de mediere. În acest caz, cu excepția situației în care există circumstanțe speciale, procurorul pune în aplicare o

lege penală sau urmărirea penală. În cazul unei infracțiuni fie împotriva unuia dintre soți, partener sau concubin, fie împotriva copiilor săi sau celui ale soțului său, partener sau concubin, se dispune ca infractorul să locuiască în afara domiciliului sau a reședinței cuplului și, dacă este necesar, să se abțină de la apariția în acest domiciliu sau în această reședință ori în imediata vecinătate a acesteia, și, dacă este necesar, să facă obiectul asistenței medicale, sociale sau psihologice. Aceste dispoziții se aplică și în cazul în care infracțiunea este comisă de către un fost soț sau partener al victimei, sau de către persoana cu care a fost legat de acesta printr-un pact de solidaritate civilă. Art. 458 bis din Codul penal belgian face referire la secretul profesional aplicabil și mediatorului [25].

Concluzii. Contextul actual mondial, bulversat de provocări de natură conflictuală, face necesară întărirea și susținerea cît mai amplă și mai rapidă a medierii în întregul perimetru al acțiunii sociale. Valorile, meritele, seriozitatea și viziunile europene sînt conforme valorilor medierii în mod special, potrivit-se necesității timpului prezent, răspunzînd așteptărilor la care societatea speră în mod intuitiv. Putem spune că Europa are implementat un produs specific, conciliator de stingere a conflictelor prin utilizarea procedurii de mediere.

Analizînd legislațiile diferitor state din Europa, se poate observa faptul că acolo unde medierea a fost instituționalizată și a fost creat spațiul de desfășurare sub tutela Ministerului Public, în cazul medierii penale, eficiența și eficacitatea sa sînt mult mai ridicate, spre deosebire de statele care nu

au încredere în instituția medierii, tocmai din cauza că nu a fost implementată în sistemul juridic prin intermediul Ministerului Justiției, al Ministerului Public. Faptul că se evită realizarea medierii penale în cadrul organizat al sistemului juridic face ca ea să fie puțin cunoscută atît de către justițiar, cît și de către justițiabili, fapt care este în detrimentul tuturor.

Expresie a unei legislații eficiente în majoritatea statelor europene, medierea este în cea mai mare parte eficientă și datorită profesiioniștilor săi în gîndirea legislației moderne și implementarea ei pe toate palierele sociale. Condiția realizării legislației medierii și a implementării acesteia la toate nivelele sociale se dovedește a fi aptă să schimbe mentalități și să genereze pe viitor o societate națională, europeană ori mondială deschisă spre dialog și colaborare, medierea permițînd ridicarea gradului de tolerare socială a ansamblului de manifestări obiective ale oamenilor, conștientizînd eficiența utilizării manierelor și a modalităților de a acționa sau de a reacționa în anumite împrejurări sau situații.

Desigur, nu toate infracțiunile pot fi mediate, dar prin utilizarea medierii în situația infracțiunilor pentru care este necesară existența plîngerii prealabile există șansa creșterii empatiei sociale, dezvoltînd în timp atenția față de grijile celorlalți, făcînd astfel parte dintr-un concept al orientării cetățenilor spre cultivarea înțelegerii nevoilor celorlalți. Există această șansă sugerată de îndemnul citat de H. Grotius: „Lăsați să crească neghina – spune (Augustin) preabunul învățător –, ca nu cumva, voind s-o smulgeți, să smulgeți și grâu” [26, p. 607].

Referințe bibliografice

1. George Antoniu, Marin Popa, Ștefan Daneș. Codul penal pe înțelesul tuturor. București: Editura Politică, 1970.
2. N. Volonciu. Drept procesual penal. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1972.
3. Gheorghe Bică (coordonator), Ioan Griga, Gavril Paraschiv, Gheorghe Alecu. Drept penal. Partea generală. Ediția a II-a. București: Editura Fundației „România de Măine”, 2008.
4. R. Garraud. Traité théorique et pratique du Droit Pénal Français. Tome deuxième. Deuxième édition. Librairie de la Société du Recueil Général des Lois et des Arrêts, Fondé par J.-B. Sirey, et du Journal du Palais, Ancienne Maison L. LAROSE & FONCEL, Paris, 1898.
5. Moise Adrian Cristian. Aspecte referitoare la investigarea spălării banilor în cyberspațiu. În: Asociația Criminaliștilor din România. Prezent și perspectivă în Criminalistică. București, 2016.
6. http://www.medierenet.ro/wp-content/uploads/2012/06/ghid_mediere_magistrati.pdf
7. https://www.ccr.ro/files/products/Decizie_397_2016.pdf
8. www.csm1909.ro, http://www.csm1909.ro/csm/lin-kuri/12_05_2009_23363_ro.pdf
9. Andrea Păroșanu, Ecaterina Balica, Ana Bălan. Medierea în domeniul penal în România. Evaluare și perspective de dezvoltare. București: Editura C.H. Beck, 2013, 280 p.
10. Dumitru-Virgil Diaconu. Medierea în cauzele penale. București: Editura C.H. Beck, 2012.
11. Roberta A. Baruch Bush, Joseph P. Folger. The promise of mediation: the transformative approach to conflict. Printed in United States of America, Jossy-Bass. San Francisco: A Wiley Imprint, 2005.
12. Kevin YI Tan, Thio Li-Ann. Singapore. 50 constitutional moments that defined a nation. Published by Marshall Cavendish Edition, Singapore, 2015.
13. Zeno Daniel Șuștag. Filosofia medierii: o abordare filosofică a medierii. București: Universul Juridic, 2013.
14. Pavel Abraham, Mihaela Tomiță. Justiția restaurativă și medierea victimă–infractor. Arad: Editura Concordia, 2007.
15. Flavius George Păncescu. Legea medierii. Comentarii și explicații. Ediția a 3-a, revăzută. București: Editura C.H. Beck, 2014.
16. Claudiu Florinel, Augustin Ignat. Curs de mediere și arbitraj. București: Editura Universitară, 2015.
17. Alina Gorghiu, Nicolae Bogdan, Codruț Stănescu, Manuela Sîrbu, Mihai Munteanu, Ion Dedu, Ciprian Frandేశ. Medierea – oxigen pentru o societate modernă. București: Editura Universul Juridic, 2013.
18. <http://www.cmediere.ro/page/1638/centralizarea-datelor-statistice-privind-activitatea-parchetelor-in-semestrul-i-2016>
19. <http://www.cmediere.ro/page/1615/mediatori-autorizati-in-perioada-2008---iunie-2016>
20. Constituția României. Emitent: Adunarea Constituantă. În: Monitorul Oficial al României nr. 767 din 31 octombrie 2003.
21. <http://www.cmediere.ro/page/1688/consiliul-de-mediare-raspunde-afirmativ-la-invitatia-ministerului-justitiei-si-va-fi-prezent-la-chisinau-la-forumul-romania-republica-moldova-in-domeniul-justitiei>
22. <https://www.cmediere.ro/page/1661/avem-un-scop-major-unicatat-in-romania-cat-si-in-republica-moldova-promovarea-medierii-si-mediatorilor-si-imbunatatirea-cadrului-legislativ-de-exercitare-a-profesiei-de-mediator>
23. http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=fr&pub_date=2005-03-22&numac=2005009173&caller=summary
24. Helen Johnston. Crime in England 1815-1880: experiencing the criminal justice system. Routledge imprint of the Taylor & Francis Group, imprint and bound in Cornwall, Great Britain, 2015.
25. http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a1.pl?imgcn.x=65&imgcn.y=13&DETAIL=1867060801%2FF&caller=list&row_id=1&numero=5&rec.h=12&cn=1867060801&table_name=LOI&nm=1867060850&la=F&chercher=t&dt=STRAFWETBOEK&language=nl&fr=f&choix1=EN&choix2=EN&fromtab=justel&nl=n&sql=dt+contins++%27STRAFWETBOEK%27and+actif+%3D+%27Y%27&tri=dd+AS+RANK+&trier=afkondiging#Art.458
26. Hugonis Grotii. De iure belli ac pacis (Despre dreptul războiului și al păcii). București: Editura Științifică, Întreprinderea Poligrafică „13 decembrie 1918”, 1968.
27. Tudor Vasilica-Leontina, Alecu Gheorghe. Unele considerații privind medierea în materie penală și rolul său în soluționarea conflictelor. În: Revista Română de Criminalistică nr. 3(105), 2016, vol. XVII, p. 2280-2287, Categoria B+ (Cod 687 CNCSIS), revistă indexată în Bazele de Date Internaționale recunoscute de Panelul 4 – Științe Juridice.